

Verlag

Toelichting Visienota 23 april 2026

Beursschouwburg, Brussel

Inhoud

1. Programma	3
2. Introductie Anne-Marie Croes	3
3. Toelichting Visienota Minister Gennez	4
4. Vraaggesprek over de Visienota Leen Laconte, Anne-Marie Croes en minister Gennez.....	6
5. Nabespreking met oKo-leden	11

1. Programma

11:30 – Deuren open

11:30 – 13:00 – Vegetarisch buffet

13:00 – 14:30 – Toelichting minister Gennez

- Introductie
- Voorstelling visienota
- Vragen aan minister Gennez

14:30 – Korte pauze

15:00 – 16:00 – Nabespreking met de oKo-leden

16:00 – Netwerkdink

2. Introductie | Anne-Marie Croes

Anne-Marie heet de minister en de leden van harte welkom.

Ze verwelkomt iedereen in de zaal en benadrukt dat 2026 een spannend jaar is, voor alle aanwezigen en voor wie de sessie vanop afstand volgt. Door de grote opkomst kon niet iedereen een plaats in de zaal krijgen, daarom werd ook een livestream voorzien als alternatief.

Ze meldt dat de voorzitter, Steven Vandervelden, verontschuldigd is en niet aanwezig kan zijn. Daarom neemt zijzelf met veel plezier de rol op zich om de minister en de aanwezigen welkom te heten en de dag te introduceren.

Anne-Marie benadrukt vervolgens dat 2026 een belangrijk en intens jaar wordt. Voor de kunstenorganisaties betekent dit dat er volop plannen worden gemaakt voor de toekomst. Organisaties bouwen verder op bestaande realisaties, ontwikkelen nieuwe ideeën, zetten nieuwe samenwerkingen op en zoeken nieuwe manieren om artistiek werk te maken, te tonen en te organiseren. Ze wijst erop dat op 1 december nieuwe aanvragen voor werkingssubsidies worden ingediend, en dat de beslissingen hierover een grote impact zullen hebben op iedereen in de zaal.

Ook voor de minister wordt 2026 een belangrijk jaar. Anne-Marie geeft aan dat er verschillende visienota's en conceptnota's op de agenda staan, waaronder die over internationaal cultuurbeleid, cultuur en onderwijs, de museale hervorming en digitale transformatie. Daarnaast volgen nog bijkomende nota's, zoals de visienota bovenbouw en de visienota Cultuur en Welzijn.

Ze benadrukt dat vooral de visienota Kunsten en Cultureel Erfgoed bijzondere aandacht verdient. Die visienota staat vandaag centraal en wordt gezien als een brede, sectoroverschrijdende oefening over verschillende disciplines en functies heen. Volgens haar is dit de blik van de minister op de kunstensector en erfgoedsector, en de concretisering van haar beleidsnota, als verdere stap in de uitwerking van de beleidsrichting.

Anne-Marie geeft aan dat oKo tevreden is dat autonomie expliciet is opgenomen in de visienota. Ze verwijst daarbij naar het oKo-memorandum van 2024, waarin autonomie ook centraal stond. Volgens haar heeft de sector nood aan autonomie, zowel op organisatieniveau als als geheel. Die autonomie is volgens haar essentieel om te overleven en om missies en visies waar te maken. Vanuit die autonome en innovatieve kracht kan de sector ook omgaan met uiteenlopende perspectieven, inclusief die van de minister.

Ze merkt op dat veel aanwezigen de visienota reeds hebben gelezen en dat er vanuit de sector ook heel wat vragen zijn binnengekomen. Na de presentatie van de minister zullen Leen en zijzelf in gesprek gaan met de minister en de vragen uit de sector voorleggen. Daarbij zal de focus liggen op beleidsmatige vragen; praktische vragen worden vandaag niet behandeld, maar het kabinet heeft aangeboden om daar later schriftelijk op terug te komen.

Anne-Marie licht het verdere verloop van de namiddag toe. De minister start met een presentatie, gevolgd door een gesprek. Indien de tijd het toelaat, is er daarna nog ruimte voor enkele vragen uit het publiek.

Na een koffiepauze wordt er verder gegaan zonder de minister, met een intern gesprek tussen de aanwezigen. De livestream stopt na het gesprek met de minister, dus vóór de pauze.

Tot slot geeft ze aan dat er een verslag en een reflectie over de visienota zal worden gemaakt, die tegen het einde van de volgende week via de nieuwsbrief worden bezorgd.

Daarna kondigt ze de start van het inhoudelijke gedeelte aan en geeft ze het woord aan de minister.

3. Toelichting Visienota | Minister Gennez

Minister Gennez nam het woord en begon met een lofzang op Brussel, waar op dat moment de zon scheen. Ze erkende dat er een zekere druk voelbaar was door de grote opkomst en de livestream. Het is bovendien de eerste keer dat kunst en erfgoed samen in één visienota werden opgenomen.

Ze stelde het geruststellend te vinden dat de aanwezigen de visienota zo letterlijk en aandachtig hebben gelezen. Ze verwees naar haar eerdere ontmoeting met de oKo-leden in Bozar en sprak over een moeilijke start van een moeilijke Vlaamse regering. Ze stelde toen de vraag waar we willen staan tegen de horizon van 2035. We willen leven in een tijd waar democratie opnieuw gedragen wordt, waarin kunst volop kan zijn wat het hoort te zijn. Kunst staat volgens haar uiteindelijk voor verbinding tussen mensen, voor het menselijk maken van onszelf en voor het versterken van de gemeenschap.

Ze verwees naar 2024 als een periode met donkere wolken, geopolitiek en internationaal. Ze stelde dat er in 2026 sprake is van een toenemende bedreiging van vrijheid, veiligheid en rechten, internationaal onder druk gezet door extremen en extremisten wereldwijd. We willen een samenleving waarin kunst niet aan de rand staat, niet in de marge wordt geduwd, maar in het hart van de samenleving voelbaar en zichtbaar en toegankelijk voor iedereen. Met een sterk en dynamisch kunstenlandschap waarin iedereen zich thuis voelt.

Voor haar is het belangrijk dat kunst voor iedereen toegankelijk is. Ze gaf aan dat er daarin al stappen zijn gezet. Ze verwees naar de eerste discussie over de nota rond cultuureducatie die deze ochtend in de

Commissie Cultuur plaatsvond. Daarbij stelde ze de vraag hoe men zijn rol ten volle kan opnemen in het onderwijs. Ze is er trots op en geeft het mee als een *call to action* aan alle oKo-leden.

Ze benadrukte dat men het er samen over eens is dat cultuur een grond- en basisrecht is, maar dat cultuur tegelijkertijd ongelijk (toegang en deelname) verdeeld is. Volgens haar is de school de plek waar je iedereen bereikt, en kan je daar een groot verschil maken. Jong geleerd is oud gedaan.

Ze verwees naar haar collega, de Minister van Onderwijs, Zuhail Demir, die volgens haar nogal uitgesproken kan zijn. Het Dynamoproject was volgens Minister Demir geen kerntaak van het onderwijs. Ze benadrukte dat men voluit inzet op participatie en educatie binnen het onderwijs, daarvan getuige dus de visienota, niet enkel met engagement maar ook met middelen. Daarvoor is 4,8 miljoen euro voorzien, die structureel de band tussen cultuur en onderwijs moet verankeren: een beleidskeuze waar ze hard voor gepleit heeft.

Ze stelde dat cultuureducatie symbool staat voor een van de leidende principes: meerstemmigheid, inclusie en participatie. Ze stelde de vraag hoe men/wij de diversiteit in Vlaanderen zichtbaar kan/kunnen maken in alle kunstinstellingen, zowel de grote als de kleinere centra, tot in elke uithoek.

Ze gaf aan dat de strategische visienota een uitgebreid en doorwrocht document is dat een gemeenschappelijke sokkel geeft voor kunsten en erfgoed. Ze verwees naar een evolutie richting een mogelijke codex cultuur, net zoals voor overheidsfinanciën of ruimtelijke ordening er een codex is. Ze sprak er haar fierheid over uit en stelde dat geen enkele minister het zich dan nog zal permitteren om cultuur in de marge te zetten. Cultuur moet volgens haar in het hart van het Vlaamse beleid blijven.

Volgens haar zet de strategische visienota daarin de eerste stappen. Het geeft een kader en een richting aan. Een cultuurbeleid is volgens haar maar zo sterk als alle makers en huizen samen. Beleidsmakers, kijkers en deelnemers moeten samen werken aan een gedragen cultuurbeleid, waarin samenwerking mogelijk is zonder de kritische zin te verliezen.

Ze gaf aan dat er inspiratie werd gehaald uit de landschapstekening en input van onder andere Oko, Faro en beeldende kunstenaars, en dat er zeer veel input werd verzameld, wat volgens haar evident is als men samen vooruit wil gaan. Ze sprak over het scheppen van duidelijkheid over verwachtingen en de fundamenten, de bouwblokken waarvan we vertrekken.

Ze stelde dat populisme en extremisme aan kracht winnen en dat veiligheid en het recht op cultuur daardoor onder druk staan. Het recht om te zijn wie je bent, om verbeelding te gebruiken om de toekomst vorm te geven is volgens haar essentieel.

Ze benadrukte dat kunst publieke middelen verdient, omdat het een belangrijke voorwaarde is voor gemeenschapsvorming...maar dat ook dit steeds vaker onder druk staat. Soms wordt volgens haar de vraag gesteld of dit soort keuzes wel gemaakt moeten worden? Ze antwoordt daarop dat cultuur welzijn is. Maar dat we tegelijk moet kunnen aantonen dat cultuur een belangrijke maatschappelijke en ook commerciële meerwaarde heeft.

Wat mensen maken en tonen is volgens haar niet de zaak van de overheid. Maar overal ter wereld neemt de ideologische druk toe. Soms leidt dat tot zelfcensuur of ongegeneerd ingrijpen in programmatie. Wanneer zo'n tegenmacht de kop opsteekt, vindt de Minister het belangrijk dat er altijd op wordt

gereageerd. Ze maakte een onderscheid tussen de autonomie van de sector en vrijheid: autonomie gaat volgens haar over een sterk systeem. Wanneer organisaties worden gefinancierd, moeten ze volgens haar volwaardig gefinancierd worden. Dat is in het verleden suboptimaal gebeurd. Ze zei geen voorstander te zijn van strategisch adviseren buiten budget noch van een kaasschaafbeleid. Ze wil een sterk en divers landschap met sterke organisaties, afhankelijk van schaal, opdracht en omvang. Dat zal volgens haar de beoordelingscommissie voor keuzes stellen. Als een organisatie gefinancierd wordt, moet ze kunnen doen waarvoor ze zich heeft aangediend. Liever volwaardige financiering dan iedereen een beetje.

Dat maakt dat het landschap ruimte moet blijven bieden voor instroom. Maar we gaan ook ruimte bieden aan uitstroom, *legacy* en erfgoedvorming. Dat evenwicht moeten we durven zoeken.

Ze waarschuwde voor “oververhitting” en stelde dat de landschapstekening verkeerd geïnterpreteerd werd als zou men vinden dat er te veel moet gebeuren. We willen dat dingen meer gezien worden, maar we willen ook rust en ruimte in het proces om te kunnen maken. Het gaat niet over meer of minder maken, maar wel beter en anders. En in het proces zelf verdieping kunnen steken. Op bepaalde domeinen is dan weer versnelling nodig.

Ze verduidelijkte dat men geen volledige wijziging van het kunsten- en decreetlandschap wil, maar wel een scherpere blik op een aantal instrumenten zoals instroom en doorstroom, beurzen en projecten. Het doel is om de instrumenten puntiger te krijgen om de dynamiek, de vertraging en de versnelling die we samen willen, te kunnen versterken.

Ze gaf aan dat er tegelijk met de visienota ook een nota over internationalisering werd gepubliceerd, en dat men ook dit beleid wil versterken. Ze wil opnieuw nadenken over kunstenaarscarrières en zeker in de niet-klassieke muziek zoeken hoe we loopbanen kunnen stroomlijnen.

Ze pleitte voor een waardegedreven beleid waarin de publieke waarde van cultuur centraal staat, maar waarin ook de economische waarde erkend wordt en ondernemerszin versterkt wordt.

Ze gaf aan te willen investeren in infrastructuur en sectorversterking en live activiteiten, en minder op het streamen ervan.

Ze stelde dat solidariteit boven concurrentie moet staan. Een kunstenlandschap is volgens haar enkel sterk als niemand achterblijft. We moeten meer invulling geven aan de opdracht van de VKI's en de 10-jarigen omwille van het feit dat zij het landschap moeten versterken. Met veel zorg voor de kleintjes.

Dit gaat volgens haar niet over efficiëntie, maar over verankering in een solidair systeem, met complementariteit en samenhang. De ene actor is niet enkel concurrent van de andere; er ligt ook een grote verantwoordelijkheid ten opzichte van elkaar.

Ze gaf aan dat men erin geslaagd is om op 1 april de visienota in te dienen voor het Vlaams Parlement. Ze stelde dat ze weet wat de sector elke dag betekent, en dat ze beslissingen zal nemen waarmee men het zowel eens als oneens zal zijn.

Ze sloot af met de ambitie om samen kunst terug in het hart van de samenleving te brengen en noemde de visienota een uitgestoken hand.

4. Vraaggesprek over de Visienota | Leen Laconte, Anne-Marie Croes en minister Gennez

Autonomie en verankering

Anne-Marie opent het gesprek met een vraag over autonomie: hoe kan die concreet worden verankerd en hoe kan de sector daarin verder worden ondersteund?

De minister geeft aan dat ze autonomie op papier wil laten bekrachtigen zeker door partners die daar durven tegen zondigen. Het staat ook in de visienota van de Vlaamse Regering, die inmiddels is goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Volgens haar is daarmee het principe van autonomie politiek verankerd.

Daarnaast verwijst ze naar de mogelijkheid om expliciet als Minister steun te geven aan signalen of opinies uit de sector wanneer de autonomie onder druk komt te staan. Ze benadrukt ook het belang van governance: bestuurders in raden van bestuur moeten zich niet mengen in artistieke programmatie, maar zich richten op het laten functioneren van de organisatie. De artistieke verantwoordelijkheid ligt bij de artistieke leiding. Ze brengt actief het Cultuurpact in herinnering.

Verder wijst ze op de rol van volwaardige financiering van huizen, fijnmazige instrumenten zoals beurzen en projectsubsidies, en op de verantwoordelijkheid die wordt gelegd bij VKI's en tienjarigen om autonomie in de praktijk te vrijwaren. Ze geeft aan dat ze geen "gouden bergen" kan beloven, maar wel zal blijven strijden voor voldoende budget.

Maatschappelijke opdrachten en focus

Er wordt vastgesteld dat de visienota veel maatschappelijke opdrachten, die elk op zich veel kwaliteitszorg en arbeidstijd vragen, aan de sector toekent, wat leidt tot bijkomende werkdruk en complexiteit. Dit roept de vraag op hoe prioriteiten moeten worden bepaald en of iedereen alles moet doen. Hoe verhoudt dit alles zich met de beoordelingscriteria in het kunstendecreet?

De minister stelt dat de visienota geen opdrachten oplegt, maar uitnodigingen formuleert. Niet elke organisatie moet alles opnemen. Ze pleit voor focus: organisaties moeten doen waar ze sterk in zijn en expliciet kunnen aangeven wat ze niet doen, omdat andere actoren dat opnemen.

Wanneer organisaties aansluiten bij beleidsprioriteiten, zal dat volgens haar ook meegenomen worden in de beoordeling. Zo is cultuureducatie bijvoorbeeld geen verplichting voor iedereen, maar kan het wel een pluspunt zijn.

Ze benadrukt dat de visienota enkel een kader is. De echte uitvoeringsfase begint nu, met regelgeving, decretaal werk en de ontwikkeling van de codex cultuur. Voor de sector begint nu het schrijven van dossiers en voor het departement de operationalisering van het draaiboek. Het is belangrijk dat de sector op korte termijn weet wat de beoordelingscriteria zullen zijn. Ze vindt wel dat er goed geïnvesteerd moet worden in extra omkadering, opleiding en vorming voor beoordelaars en dat er meer uniformiteit mag zijn onder de verschillende disciplines.

Meerstemmigheid en artistieke vrijheid

Er wordt doorgevraagd over het concept meerstemmigheid en de vraag hoe ver de minister daarin wil gaan. Wat is de kerntaak van de artistieke sector en hoe verhoudt dit zich tot nieuwe of niet-traditionele kunstvormen?

De minister stelt dat artistieke relevantie de belangrijkste beoordelingsgraad blijft. Meerstemmigheid betekent dat nieuwe stemmen en experimenten ruimte krijgen, maar dat niet alles automatisch als kunst wordt erkend binnen het Kunstendecreet. Beoordelingscommissies spelen hierin een cruciale rol.

Ze benadrukt dat het niet aan de minister is om te bepalen wat kunst is of wat in een dossier moet staan. Tegelijk moet er ruimte blijven om over de grenzen van disciplines heen te kijken. Maar de Minister wil ook excellentie en experiment. Dat kan ook het traditionele canon zijn.

Anne-Marie benadrukt daarbij dat de beoordeling niet mag worden beïnvloed door ideologische overwegingen van de overheid. Ze verwijst naar eerdere discussies en het belang van objectieve beoordeling.

Sociaal-cultureel beleid en beleidskaders

Er wordt verwezen naar problemen binnen het decreet sociaal-cultureel werk, waar beslissingen soms als achteraf gestuurd of ideologisch gekleurd werden ervaren. Dit wil de sector niet herhaald zien bij het kunstendecreet.

De minister vindt dat het huidige sociaal-cultureel decreet niet optimaal functioneert en dat de besluitvorming in de Regering niet goed zijn gegaan. Dat een aantal verbeterpunten kunnen worden geïntegreerd in de toekomstige codex cultuur. De vraag bij het decreet SCW is hoe de verhouding tussen markt en middenveld moet worden ingevuld: wat moet door de markt gebeuren en wat niet?

Volgens haar moet het beleid/het decreet zich richten op datgene wat de markt niet vanzelf genereert, maar wat maatschappelijk wel noodzakelijk is. De Minister ziet veel minder kans tot ideologische besluitvorming in het kader van het kunstendecreet. Ze zal daar ook op toezien.

Muzieksector, clubs en festivals

Een belangrijk thema is de rol van “huizen van de muziek” en het clubcircuit. Anne-Marie geeft aan dat er veel vragen uit de sector komen over de precieze invulling.

De minister verduidelijkt dat ze naast klassieke muziek ook niet-klassieke muziek belangrijk vindt, en dat er een sterke druk is van commerciële spelers in de pop- en rocksector. Daarom wil ze het clubcircuit versterken als tegengewicht. Het gaat om een signaal en een beleidsprioriteit, maar de concrete invulling ligt bij de sector zelf. Het is een beleidskeuze die vertaald is in één van de aandachtspunten. Die aandachtspunten moeten nog vertaald worden in richtlijnen voor de beoordeling.

Ze benadrukt dat dit geen verplichting is voor alle organisaties: niet iedereen moet zich bezighouden met niet-klassieke muziek. Het gaat om ondersteuning van een kwetsbare deelsector en het creëren van evenwicht in het veld.

Voor festivals geldt volgens haar dat ze functies kunnen opnemen die in reguliere programmatie moeilijker zijn. Festivals kunnen ruimte bieden voor experiment en minder zichtbare praktijken.

Dynamiek, instroom en uitstroom

De minister benadrukt het belang van een dynamisch kunstenveld met ruimte voor instroom en uitstroom. Ze stelt dat het systeem ruimte moet bieden voor nieuwe makers via beurzen en projectsubsidies.

Tegelijk moet er volgens haar ook ruimte zijn om over uitstroom te spreken, met respect voor bestaande praktijken en “legacy”. Via projectsubsidies kunnen trajecten worden opgezet rond archivering, erfgoed en afsluiting van artistieke praktijken.

Financiering en beleidskeuzes

De minister wordt bevraagd over eigen inkomsten en financieringssystemen. Ze stelt dat ze geen grote wijzigingen wil doorvoeren in de definitie van eigen inkomsten, omdat dit anders perverse effecten kan hebben. Wel vindt ze dat bepaalde inkomsten, zoals internationale middelen, correcter zouden mogen worden erkend.

Wat financiering betreft bevestigt ze dat er geen “kaasschaafbeleid” meer wordt gehanteerd. Tegelijk erkent ze dat echte besparingen altijd tot moeilijke keuzes leiden, die niet altijd op applaus kunnen rekenen. Het is voor de Minister nog niet duidelijk hoe de aandachtspunten gaan wegen op de verdeling van het budget en op de uiteindelijke beslissingen. De Minister herhaalt dat er niet is bespaard op het kunstendecreet, in tegenstelling tot andere deelsectoren. Integendeel, er is ingezet op indexering. De Minister zal wel meegeven aan de beoordelaars dat ze volwaardige financiering belangrijk vindt en strategisch oordelen niet wil.

Op de vraag rond eventuele correcties op historisch gegroeide financiële beslissingen (generaties, disciplines, functies), antwoordt de Minister dat ze instroom en dynamiek belangrijk vindt en ook uitstroom. Er zal in de projectsubsidies een mogelijkheid zijn om aan legacy te bouwen.

De Minister voorziet 2 lichte aanpassingen aan het kunstendecreet (beurzen en projecten) en verder niets. Ze wil vooral inzetten op het bouwen van de nieuwe Codex Cultuur. Het % Eigen inkomsten blijft decretaal zoals het is, de uitvoering (definitie- internationale middelen) kan eventueel herbekeken worden.

Over de maximale stijgings- en dalingspercentages bij de VKI's en de 10-jarigen stelt de Minister dat ze het belangrijk vindt dat deze organisaties hun landschapsversterkende rol spelen, dat ze niet interen op het brede veld van de vijf-jarigen en dat ze in tegenstelling tot de vorige keer, perspectief krijgen. Ze vindt het een goed idee om met vorken te werken voor de grote en niet in te teren op de tijdelijke en de vijf-jarigen. We breiden het aantal 10-jarigen niet uit. Het oKo-team stelt dat iedereen zou moeten kunnen groeien, de tijdelijke projecten, de 5-jarigen en ook de grote organisaties die veel opdrachten hebben te vervullen en te lijden hebben onder koopkrachtdaling.

Ze verwijst naar eerdere ingrepen in digitale kernspelers en bovenbouwstructuren, en stelt dat deze keuzes inhoudelijk zijn ingegeven. Binnen het Kunstendecreet zelf wordt in deze ronde niet ingegrepen, en ook niet in de volgende.

Internationalisering

Over internationalisering stelt de minister dat dit nog in ontwikkeling is. Een mogelijke exportstrategie is nog niet uitgewerkt. Organisaties zoals FIT en andere spelers zullen hierin mogelijk een rol spelen, maar de visie staat nog open.

Spreiding en lokaal cultuurbeleid

Leen gaat in op het belang van spreiding en de samenwerking met lokale besturen. Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS'en) worden genoemd als belangrijk instrument, onder meer om de Uitpas te versterken.

De Minister wijst erop dat momenteel een groot deel van het gebruik van de Uitpas naar sport gaat, en dat het belangrijk is om de positie van cultuur daarin te bewaken. Het doel is om de kloof tussen lokaal en Vlaams cultuurbeleid opnieuw te verkleinen, zeker in een context van schaarste waarin samenwerking cruciaal is.

Vragen uit het publiek

Een eerste vraag uit het publiek gaat over cultuur voor kinderen in de voorschoolse leeftijd. De minister antwoordt dat dit al deels wordt opgenomen via buitenschoolse opvang en andere netwerken. Ook jonge kinderen moeten volgens haar toegang krijgen tot cultuur, onder meer via taalontwikkeling en kinderopvanginitiatieven. Dit zal verder worden uitgewerkt, onder meer in de nota Cultuur en Welzijn.

Een tweede vraag gaat over de verantwoordelijkheid van grote instellingen zoals VKI's en tienjarigen binnen landschapszorg en solidariteit. De bezorgdheid wordt geuit dat deze instellingen te dominant zouden kunnen worden.

De minister benadrukt daarop het belang van een evenwicht tussen grote en kleine organisaties, en van een ecosysteem waarin makers kunnen starten en doorgroeien zonder dat macht of aandacht te sterk geconcentreerd raakt.

Afsluiting

Het gesprek maakt duidelijk dat de visienota wordt gezien als een kaderdocument met veel ruimte voor verdere uitwerking. Autonomie, solidariteit, artistieke relevantie en dynamiek in het veld worden bevestigd als centrale principes, maar de concrete invulling ervan wordt expliciet bij de sector en de beoordelingssystemen gelegd.

Anne-Marie sluit de namiddag af om 14u25 met een kort slotwoord.

Ze geeft aan dat het tijd is om af te ronden en stelt dat men samen kan besluiten dat het een waardevolle en nuttige namiddag is geweest. Tegelijk benadrukt ze dat het werk nog niet af is.

Ze verwijst naar de korte koffiepauze die zal volgen, waarna er nog ruimte is om zonder de minister onderling verder te praten over wat tijdens de sessie werd besproken. Deelnemers in de zaal worden uitgenodigd om na de pauze terug samen te komen.

Daarna formuleert Anne-Marie enkele slotbedenkingen terwijl de minister nog aanwezig is.

Ze wijst erop dat er heel wat in de visienota staat en dat zowel de minister als de sector veel plannen hebben. Op 1 december zullen alle organisaties opnieuw een subsidiedossier indienen, met ambitieuze plannen vol artistiek en maatschappelijk potentieel. Volgens haar kunnen die ambities echter enkel gerealiseerd worden met een stevig en volwaardig budget.

Ze benadrukt dat organisaties willen inzetten op publiekswerking, zowel nieuw als bestaand publiek, op artistieke ontwikkeling en ondersteuning van kunstenaars, en op internationale aanwezigheid. Daarnaast willen zij ook kwaliteitsvolle infrastructuur blijven garanderen voor kunstenaars, producenten en publiek, hun tewerkstellingsambities waarmaken en duurzaam blijven werken.

Daarom vraagt ze expliciet om te evolueren naar volwaardige subsidiëring van alle positief beoordeelde dossiers, en om beslissingen te nemen op basis van een eerlijk en gelijk speelveld.

Ze stelt dat men daarbij rekent op de minister en de Vlaamse Regering.

Vervolgens legt Anne-Marie de nadruk op het belang van het beoordelingssysteem van het Kunstendecreet. Ze beschrijft dit systeem als kwetsbaar maar zeer waardevol. In de komende maanden wordt het draaiboek voor de beoordeling verder uitgewerkt, waarbij veel aanwezigen rechtstreeks betrokken zijn.

Ze geeft aan dat organisaties vertrouwen hebben in het systeem van indiening, beoordeling en advisering door de commissies en het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Van de minister verwacht men dat zij dit systeem respecteert en dat de regering instaat voor een kwalitatieve en correcte uitvoering van de beslissingen.

Daarbij wordt ook benadrukt dat de Vlaamse Regering verantwoordelijk is voor het voorzien van voldoende middelen en dat positieve adviezen in principe gevolgd moeten kunnen worden.

Anne-Marie sluit vervolgens aan bij de start van de namiddag en herhaalt het belang van autonomie. Ze voegt daar expliciet het belang van pluralisme aan toe.

Ze stelt dat de visienota een belangrijk beleidskader vormt, maar dat het aan de sector is om daar autonoom en met oog voor diversiteit mee om te gaan. Voor sommige organisaties sluit de visienota sterk aan bij hun missie, voor andere minder. Beide situaties zijn volgens haar legitiem.

Ze benadrukt dat het Kunstendecreet toelaat om plannen in te dienen die niet noodzakelijk aansluiten bij de visienota, en dat die evenzeer beoordeeld en gehonoreerd kunnen worden. Tegelijk kunnen organisaties zich ook laten inspireren door de visienota.

Ze besluit dat dit alles moet gebeuren in volledige autonomie, met aandacht voor pluralisme en diversiteit binnen het veld.

Tot slot bedankt Anne-Marie de minister, haar collega's, de Beursschouwburg, de deelnemers in de zaal en de kijkers via de livestream. Ze kondigt aan dat de livestream hier eindigt en dat de aanwezigen in de zaal na de pauze opnieuw samenkomen.

Ze sluit af met een dankwoord.

5. Nabespreking met oKo-leden

Na de afsluitende interventie van Anne-Marie werd de groep opnieuw samengebracht in de zaal voor een nabespreking met oko-leden. De deelnemers werden uitgenodigd om hun reacties, vragen en bezorgdheden te delen, met nadruk op het belang van sectorstemmen voor het verdere traject.

Budget en “status quo”

Het debat wordt geopend met de bezorgdheid dat een zogenaamd status quo in praktijk geen echte status quo is. Wanneer het budget gelijk blijft terwijl kosten zoals lonen stijgen, betekent dit volgens haar in realiteit een vorm van besparing. Ze stelt de fundamentele budgettaire vraag scherp.

Spreiding en bovenlokaal beleid

De oKo-leden erkennen het belang van spreiding, maar stelt dat de voorgestelde oplossingen in de visienota onvoldoende aansluiten bij de realiteit. Volgens hen wordt sterk ingezet op grootschalige bovenlokale programmatie, terwijl dit niet noodzakelijk een antwoord biedt op de noden van lokaal werk en kleinere praktijken.

Men wijst erop dat het bovenlokale cultuurdecreet momenteel vooral inzet op samenwerking via intergemeentelijke structuren (IGS'en), en ziet daar wel potentieel in. Tegelijk merkt men op dat er politieke weerstand blijft tegen spreiding, onder meer door conflicterende lokale belangen (zoals amateurkunsten en innovatie). Daarom vindt men het positief dat spreiding nu expliciet een plek krijgt binnen het bovenlokale kader.

Er wordt ook gewezen op de rol van lokale besturen en de moeilijkheden rond het ondertekenen van intentiebrieven, zeker bij experimenteel of minder klassiek werk. De minister wordt geciteerd met de erkenning dat de ruimte voor verandering op korte termijn beperkt is, maar dat het bovenlokale niveau momenteel het enige realistische beleidsinstrument is om beweging te creëren.

Er wordt voorgesteld om OP/TIL sterker te betrekken in het vormingsaanbod rond spreiding en bovenlokaal werken.

Codex cultuur en beleidsstructuur

Er wordt verduidelijkt dat de aangekondigde codex cultuur een overkoepelend Vlaams kader zal worden, waarin verschillende beleidsprincipes (zoals goed bestuur) kunnen worden gebundeld. Tegelijk is die codex nog weinig concreet uitgewerkt, wat vragen oproept over de impact op lokaal beleid.

Stem van het veld en programmatoeren

Vanuit verschillende sprekers komt de vraag naar voren om sterker te vertrekken vanuit de praktijk: programmatoeren, cultuurhuizen en werkenden in het veld moeten een duidelijkere stem krijgen in het beleid. Er wordt bezorgdheid geuit over een toenemende versnelling van politieke invloed op programmatorische keuzes.

LSV-rol, VKI's en tienjarigen

Een groot deel van het debat gaat over de rol van de langetermijnstructuren (VKI's en tienjarigen) en hun zogenaamde landschapsversterkende rol (LSV).

Verschillende organisaties (o.a. Concertgebouw Brugge, Ancienne Belgique, Rataplan) stellen vragen bij:

- de verhouding tussen tienjarigen en vijfjarigen,
- de impact van “vorken” in financiering,
- en het risico dat grote organisaties worden afgeremd in hun groei.

Er wordt gevraagd hoe deze LSV-rol precies zal worden ingevuld en beoordeeld, en of kleinere organisaties voldoende kansen behouden om door te groeien binnen het systeem.

Men benadrukt dat tienjarigen expliciet verplicht zijn om hun landschapsversterkende rol te concretiseren, terwijl vijfjarigen dit niet in dezelfde mate decretaal moeten doen. Men stelt dat dit aandachtspunt duidelijk moet worden opgevolgd in de beoordelingscommissies.

Er wordt ook bezorgdheid geuit over mogelijke verschuiving van bovenbouwtaken naar de sector zelf.

Beoordeling, draaiboek en criteria

Meerdere deelnemers benadrukken dat het beoordelingssysteem onder druk staat, onder meer door:

- de rol van aandachtspunten,
- mogelijke politieke beïnvloeding,
- en de nood aan duidelijke opleiding voor beoordelaars en secretarissen.

Er wordt gewezen op het belang van een goed uitgewerkt draaiboek en transparante toepassing van criteria. De landschapscommissie en beoordelingscommissies worden gezien als cruciale schakels.

Er is ook bezorgdheid over de rol van “goed geschreven dossiers” versus artistieke kwaliteit. De vraag wordt gesteld of het systeem niet te sterk afhankelijk wordt van dossierkwaliteit of consultancy-ondersteuning.

Er wordt benadrukt dat voorzitters een rol hebben in het bewaken van gelijkwaardigheid tussen professioneel begeleide dossiers en andere dossiers, en men wijst op de opkomst van AI en externe dossierondersteuning als aandachtspunt.

Eigen inkomsten en financieringsdruk

De discussie gaat ook over de norm van eigen inkomsten (20%). Vanuit oKo wordt gepleit om dit niet te koppelen aan bestraffende mechanismen, en om een andere berekeningswijze te overwegen die minder druk legt op organisaties.

Cross-sectorale werking

Er wordt gewezen op de groei van cross-sectorale samenwerking (cultuur, onderwijs, welzijn). Tegelijk leeft de vraag hoe deze beleidlijnen zich concreet tot elkaar verhouden en hoe organisaties keuzes moeten maken binnen verschillende kaders.

Er wordt aangegeven dat de operationalisering hiervan nog in ontwikkeling is en dat veel duidelijkheid pas tegen de zomer of later zal komen.

Beoordeling en politieke invloed

Verschillende stemmen benadrukken het belang om de politieke invloed op beoordelingen zo beperkt mogelijk te houden. De nadruk moet volgens hen liggen op artistieke en inhoudelijke kwaliteit binnen het Kunstendecreet.

Er wordt gewezen op het risico dat aandachtspunten uit de visienota te sterk doorwegen in de beoordeling, en op het belang van een evenwichtige toepassing.

Rol van sector en regering

Tot slot wordt benadrukt dat het gaat om een regeringsbeslissing, niet enkel om ministeriële keuzes. Daarom wordt gepleit om ook andere coalitiepartners actief mee te betrekken in het debat en het draagvlak te verbreden.

Er wordt gevraagd wat de sector zelf kan doen om dat politieke draagvlak te versterken.

Afsluiting

Anne-Marie sluit de nabespreking af met de mededeling dat alle vragen en opmerkingen zullen worden verzameld en doorgestuurd naar het kabinet. Ze benadrukt het belang van deze input voor het verdere traject en bedankt de deelnemers voor hun bijdragen.